

דַּרְשֵׁתִי קַרְבַּתְךָ

על פי שיעורו של הרב איתן כהן שליט"א • השיעור נמסר בבית הכנסת פרי מגדים, צפת ת"ו • במוצ"ש פרשת כי תשא, תשפ"ו

ריבוי תורה בעולם עולה על הכל

"וַיִּרְא הָעָם כִּי בִשֵׁשׁ מִשֶּׁה". דורשים חז"ל: אל תקרא "בִּשֵׁשׁ" אלא "בָּא שֵׁשׁ". היה חסר עוד שש שעות עד שמשו רבנו היה צריך לרדת מהר סיני. משה רבנו כבר נמצא בהר סיני 39 ימים ו 18 שעות.

כל האחרונים שואלים, למה הקדוש ברוך הוא לא הוריד אותו למטה לפני השש שעות הללו? מה, אתה לא רואה את חטא העגל שעושים? שש שעות, לא קרה כלום! אם היית מוריד אותו, לא היה חטא העגל. קושיה גדולה מאוד, בפרט שחטא העגל היה כזה אסון נורא, ועד היום סובלים מהחטא הזה, זה לא חטא רגיל.

התירוץ הראשון: משה רבנו ב 40 יום למד את כל התורה כולה. הראשון שראה את מגילת אסתר, מי זה היה? משה רבנו, לפני שנולדו מרדכי ואסתר. את הכל משה רבנו צריך ללמוד במשך 40 יום.

יוצא שבשש שעות של משה רבנו הוא למד כמות אדירה של תורה. אם היה מוריד אותו שש שעות לפני כן, בואו נגיד בשפה שלנו, היה חסר לנו בש"ס מסכת מגילה. אמר הקדוש ברוך הוא: מוטב שיחטאו בעגל, שיפלו לאיפה שיפלו, העיקר שיהיה ריבוי תורה בעולם.

ריבוי תורה בעולם עולה על הכל. אין יותר גבוה מלימוד תורה. לכן, מה אתה אומר? יפלו בעגל, שיפלו. אבל שש שעות האלו יהיה ריבוי תורה בעולם, שווה הכל.

שיחת טלפון אחת, אור גדול

כמו שסיפרנו על אותו מחבר של ספר "נפלאותיו לבני אדם". הוא סיפר שהייתה איזה אישה אחת שהתקשרה לאיזה אברך דובר אנגלית. אמרה לו: "אם אתה יכול למסור שיחה בבית זקנים של דוברי אנגלית אמריקאים". אמר: "מה, אני לא מכיר אותם, מה אני אגיד להם?" "תנסה". יום, יומיים, שלושה, לא הלך, לא צריך. באמת ניסה. יום ראשון, שני, שלישי. וביום רביעי, כבר חיכו לו הזקנים.

וברוך השם, הוא כבר מוסר שם שיעור למעלה משנה וחצי. יום אחד הוא קיבל טלפון מהבן של האישה הזאת, הבן אומר לו: "אמא נמצאת בתל השומר, מבקשת שתבוא. תיקח מונית, היא תשלם לך הלוך חזור".

הוא הגיע לבית חולים. האמא מספרת לו שהיא עברה אירוע מוחי והיא עברה מוות קליני. היא מספרת שהיא שכבה על המיטה והיא רואה מלמעלה מלא כוכבים. כל כוכב בגודל אחר. כל כוכב גם מאיר בצורה אחרת. ושאלה: "מה זה?" אז אמרו לה: "כל דבר זה המצווה שעשית. זה צדקה, זה תפילה, זה חסד, זה הפרשת חלה, זה צניעות, כל דבר." "למה אחד גדול ואחד קטן?" "לפי הלב שנתת. לפי הלב."

היא אומרת: "כבוד הרב, היה שם מיליארדים של כוכבים. פתאום ירד איזה כוכב גדול כמו שמש. כמו שמש ירד כזה כוכב גדול." היא אומרת: "כבוד הרב, כל המצוות שעשיתי נעלמו מהאור הגדול הזה. שאלתי מה זה, ואמרו לי: זה הטלפון שהתקשרת לאברך הזה שיבוא למסור שיעור תורה."

"בזכותך יש ריבוי תורה בעולם. כבוד הרב, אני רק מהטלפון שלי נמחקו לי כל המיליוני מצוות. נעלמו. האור הגדול." אתה שאתה לומד תורה ומלמד תורה לאחרים, אל תתייאש. השכר למעלה אין תיאור. קח את כל המצוות כולם, לא מתחיל להתקרב ללימוד תורה.

כל המצוות מאירות כאור הנר

בתנא דבי אליהו (א) כתב: "לפי שכל המצוות שאדם עושה למעלה בשמיים, אינן מאירות אלא כאור הנר בלבד." איזה פחד זה, ממש להתבונן בזה, מפחיד מאוד. כל המצוות שאדם עושה, כל השבתות של החיים שלו, כל התפילין, תקיעת שופר, סוכה, לולב, כל מה שתקח, הכל ביחד, כל החיים שלך, מה מאיר? כאור הנר בלבד. והתורה הקדושה, לא שתי נרות, לא 20 נרות, מאירה מסוף העולם ועד סופו. איזה גדול זה לימוד תורה!

לכן בורא עולם אמר: שיפלו לאיפה שיפלו, שיעשו מה שיעשו, אבל יהיה ריבוי תורה בעולם. זה תירוץ אחד.

מתן תורה האמיתי היה בשעת חטא העגל

תירוץ שני, בשם האלשיך הקדוש. משה רבנו, ביום השני שעלה למעלה, הקדוש ברוך הוא אומר לו: "עכשיו אני עושה לך בחינה על מה שלמדת אתמול." אמר לו משה רבנו: "אני מצטער להגיד לך, הכל שכחתי, לא זוכר כלום." אומר לו:

"טוב, אני אחזור לך, עכשיו תזכור." אבל תזכור? חזר. יום שלישי: "אני בוחן אותך על אתמול." אומר לו: "לא אשקר עליך, לא זוכר."

39 ימים משה רבנו לומד ושוכח. הקדוש ברוך הוא ראה שזהו, אין את מי להוריד. איך שמשה עלה כך הוא יורד, אותו דבר בדיוק. מה עשה בורא עולם? נתן לו את כל התורה במתנה. לקח את הדיסק של אוצר החוכמה, שם למשה רבנו, העביר לו את הכל בבת אחת במתנה. מתי זה היה? בשש שעות האלו, בשעות האחרונות לפני הסיום של 40 יום. בשש שעות האלו משה רבנו קיבל את כל התורה כולה במתנה.

ממילא כותב האלשיך: לא שייך להוריד את משה רבנו. מתי באמת היה מתן תורה אמיתי? בשש שעות האחרונות של ה 40 יום. יוצא שמתן תורה אמיתי איפה היה? כשלמטה עשו את העגל, למעלה היה מתן תורה! לא בזמנים הטובים שאתה מכיר. בזמנים הגרועים ביותר שיכול להיות, בעבירות הכי חמורות שיכולות להיות למטה, שם למעלה היה את המתן תורה האמיתי.

ככה מתרץ האלשיך, זה בדיוק מתאים למציאות שלנו. בן אדם אומר לעצמו: "רק ייגמרו הימים האלו, די! די! מה בורא עולם רוצה מאיתנו? די, רק ייגמרו, תן לנו קצת נחת."

ואתה לא יודע שדווקא בזמנים האלו, הגרועים האלו, שבקושי לומדים, הלב לא לב, שהמחשבות לא מחשבות, אתה בקושי מרוכז בלימוד, בזמן הקשה הזה שאתה מכיר, הכי קשה שיכול להיות, תדע לך שלמעלה זה מתן תורה אמיתי.

כל אחד מאיתנו עובר את השלבים שלו בחיים. ותמיד נראה לנו שהזמנים הקשים ביותר שבו אדם יכול לעבור, וואו, מה, כמה אפשר? כמה אפשר כביכול להפסיד? ואתה לא יודע שדווקא בזמנים הקשים האלו, שם אתה קונה את כל העלייה שלך, ואת כל ההצלחה שלך.

כל תנועה קטנה זה קידוש השם גדול

לכן כל בן אדם ידע, זה זמנים מאוד קדושים עכשיו, מפורים עד פסח, זמנים קדושים. ולא רק זמנים קדושים, מכניסים אותך למצב בלי מצב, שכל מה שאתה עושה עכשיו, כזה נחת רוח לבורא עולם. מה שבדורות הקודמים היו צריכים להפוך עולמות עולמות כדי לזכות לעשות משהו נחת רוח לבורא עולם, היום כל תנועה פשוטה. לא, תנועה פשוטה זה הרבה אפילו.

מה שאמרתי לכם "תנועה", זה כותב את זה הפרי צדיק. אני מביא את זה מ"מכתב מאליהו". הוא כותב: למה בורא עולם לא מביא את מלך המשיח? ואת זה הוא שואל בדורו לפני כשישים שנה, והוא שואל: מילא אם בורא עולם היה יודע ששנה הבאה יהיה יותר טוב, נו.. אתה מחכה שיהיה יותר טוב. אבל יש רק ירידת הדורות, אין יותר טוב, רק יותר גרוע.

אז למה אתה מחכה? כותב ה"מכתב מאליהו" בשם רבי צדוק הכהן מלובלין: אתה צודק. פעם, בשביל לעשות נחת רוח לבורא עולם, היו צריכים להפוך עולמות. אבל היום כל תנועה קטנה זה קידוש השם גדול. כך כותב ה"מכתב מאליהו". זה נכתב לפני שישים שנה, ולא בזמן מלחמה, אלא בזמן שהכל רגוע.

אבל בזמנו בזמן מלחמה, זמן לא זמן, לב לא לב. ואף על פי כן, בן אדם טיפה מתאמץ, איזה נחת רוח זה לבורא עולם! ולכן דווקא עכשיו, שאתה מרגיש את המצב הכי גרוע שיכול להיות, בזמן הזה, זה שיא ההצלחה שלך בחיים.

מה זכינו מחטא העגל

אבל כל זה כשבן אדם רק נופל בחטא העגל. אבל כשבן אדם רק מתחיל להתרומם, אתה לא יודע מה אפשר לזכות.

בפרשה שלנו, רואים מה זכו בני ישראל כשהם עברו את חטא העגל ורצו להתקרב לה'. דבר ראשון, זכינו לפרה אדומה. דבר שני, זכינו ל"ג מידות של רחמים, לא חוזרות ריקם, לא חוזרות. זכינו לאלול. מאיפה יצא אלול? חטא העגל יצא אלול. מאיפה יצא יום כיפורים? "סלחתי כדבריך", יום כיפורים. מאיפה יצא "ונפלינו אני ועמך"? שפתאום יש הבדל בין יהודי לגוי, הבדלים גמורים.

איפה זה? אתה רואה את הפלא הגדול? מחטא העגל! כדי להגיד לך שאם אתה עושה רק צעד אחד קדימה, אתה רק מתרחק מהחטא, אתה לא יודע כמה אתה שופך על עצמך הצלחות בחיים.

הילדה מאופקים שהקימה עם ישראל

סיפרה איזה בת אחת (סיפור שצריך להיות לפני 60 שנה או יותר): "אני גרה באופקים, ורציתי ללמוד בתיכון של בנות, של דתיות." כל אופקים לפני 60 שנה, מה

לפעמים בת אחת שעושה כזה מאמץ, תראה מה יכולה לעשות טהרה בעם ישראל! בן אדם לא יודע את הכוחות שלו. כשבן אדם מתאמץ ועושה איזה מעשה גדול, אתה לא יודע איזה טהרה ענקית זה עושה בעם ישראל. דורות על גבי דורות, בטהרה אחת שבן אדם עושה.

גם אם נפלת בחטא העגל, תקום

לכן בן אדם ידע, גם אם נפלת בחטא העגל, תקום! נפלת איפה שנפלת, אתה לא יודע איזה טהרה מגיעה אחרי הנפילה. איזה טהרה נשפכת על הבן אדם כשהוא רק רוצה להתקרב.

סוף הסיפור, הרב משה פרדו לא היה לו ילדים. סוף ימיו הוא חלה במחלה, ובארץ לא היה טיפולים בשבילו. שלחו אותו לחוץ לארץ. הוא היה שם בודד, אף אחד לא היה איתו.

הרב בעדני הלך לרב שך, שאל אותו: "האם אני אעזוב את הכולל כדי להיות עם הרב משה פרדו, או לא?" אמר לו הרב שך: "אם היה לי כוח, אני הייתי סוגר את פוניבז' ונוסע אני להיות עם הרב משה פרדו!"

הרב בעדני סגר את הכולל, עזב, וטס לחוץ לארץ להיות עם הרב משה פרדו. באחד הימים אומר לו הרב משה פרדו: "תראה איזה מצב הגעתי. אפילו להרהר בדברי תורה אני לא יכול, כי אין לי שליטה על הצרכים!"

אמר לו הרב בעדני: "אתה צודק, כל המצוות כולן אתה פטור, אבל יש מצווה אחת שאפשר לקיים אותה בכל האופנים שבעולם." שאל הרב פרדו: "איזה מצווה?" אומר לו: "מצוות אהבת השם. לאהוב את השם."

הרב משה פרדו אמר לרב בעדני: "תן לי את הידיים" הרב בעדני הרים אותו מהמיטה, והרב פרדו צעק: "השם, אני אוהב אותך! השם, אני אוהב אותך!" ונפל ונפטר. מתוך זה הוא נפטר.

יש רגעים בחיים שהבן אדם לפעמים קונה את החיים שלו ברגעים. אבל בשבילנו, בורא עולם בא ללמד אותנו. תדע לך שלפעמים בחטא אחד בן אדם מאבד את הכל, אבל אחרי החטא, שבן אדם מתחזק, אתה לא יודע איזה טהרה אתה שופך על עם ישראל. אתה לא יודע איזה טהרה בן אדם שופך.

למה משה רבנו שבר את הלוחות

אני מסיים. השאלה שאנחנו שואלים אותה כל הזמן: למה משה רבנו שבר את הלוחות? מי התיר לך לשבור? בסדר, אתה מסכים, לא מתאים לעם ישראל, עם ישראל עכשיו מומרים, לא מתאים. בסדר, תיקח את הלוחות, תשים בארון, וכשעם ישראל יהיו טהורים, תחזיר להם את זה. לשבור? מי התיר לך את זה?

גם הקל וחומר שמשה רבנו עשה, זה לא קל וחומר לשבור. יש קל וחומר, נכון, אבל לא, אין שם קל וחומר לשבור. אבל משה רבנו רצה ללמד אותנו יסוד: תדע לך, טומאה לא הולכת עם טהרה. זה לא הולך ביחד!

לימוד תורה, עכשיו משה רבנו מוריד תורה לעם ישראל, הוא רוצה ללמד אותם. תורה זה לא אנגלית, זה לא גאוגרפיה, זה לא מתמטיקה ולא שום דבר. תורה זה דבר מאוד קדוש. קדוש לא הולך עם טומאה בחיים. זה לא הולך ביחד. כשבן אדם עושה עגל ויש טומאה, פשוט אין, אין תורה. לא שיש גם תורה וגם טומאה, אין דבר כזה.

קדושה לא מסוגלת לחיות עם טומאה

אני מסיים. סיפר רבי נחום מהורודנא. הייתי בשביל הדפסת הספרים שלי באיזה מקום בוויילנא, והייתי שם, וראיתי שם בית ספר של גויים, חילונים, גויים, ככה הוא אמר. ואני רואה שם את הבנות, כאלו פרוצות, נכנסות לתוך בית הספר. ואני אומר לעצמי: הרי הם לומדים שם משהו, הם נבחנים, יוצאים פרופסורים. אני לא מבין, איך להם זה לא מפריע? איך להם זה לא מפריע הפריצות?

הוא אמר: הרי אם יהיה בית מדרש עם 400 אברכים ובחורים, ותיכנס פרוצה אחת כזאת לבית מדרש, אף אחד לא יוכל ללמוד. אז אני שואל: למה להם זה לא מפריע, ולנו זה מפריע? ככה הוא שאל.

הוא אמר: זה 'אות' שהתורה שלנו קדושה. זה האות. קדושה לא מסוגלת לחיות עם טומאה. זה לא הולך ביחד. ולכן זה מפריע. טומאה הולכת עם טומאה. לכן אצלם זה מסתדר.

ואז הוא אמר: וכל אחד יכול לבדוק בעצמו. אם הוא מרגיש שהטומאה הולכת איתו וזה מסתדר לו, תדע שהמצב שלו לא טוב. אם אתה מרגיש שהטומאה הזו מפריעה לך, תדע שאתה במצב קדוש.

והשם יעזרנו על דבר כבוד שמו, אמן ואמן.

היה? בנים בנות, כל החילונים היו. המקום היחיד שהיה אני משער שזה היה בוולפסון בבני ברק. טוב, אבל איך אני אגיע עכשיו מאופקים לבני ברק?

היא קמה בבוקר, שאלה את הבן אדם שמרים את פחי הזבל: "תגיד, אתה מגיע לאזור של בני ברק?" אמר: "כן." "מת?" "תשע בבוקר אני מגיע, אבל אני מתחיל מאופקים בארבע לפנות בוקר. אם את רוצה, יש מקום מאחורה." אתם זוכרים את פחי הזבל שעומדים מאחורה? יש לך מקום מאחורה, תעמדי, ואת יכולה להגיע איתי לבני ברק בתשע בבוקר.

הילדה הזאת הייתה קמה בארבע לפנות בוקר, עומדת על פח הזבל שם, ונוסעת איתו בכל אופקים, כל האזור שם, עד תשע בבוקר מגיעה לבני ברק. ככה היה יום יום במשך שבוע.

סוף שבוע היא נשברה. היא אמרה: "לקום בארבע, להסתובב בכל פחי הזבל, להגיע ללמוד ולחזור, אין מה לדבר." היא אמרה שהיא תנסה עוד יום אחד, אם ילך לה, יהיה טוב. יום אחד היא הגיעה, היא אמרה שנראה לה שהסתיים הסיפור.

מי שכן שמע את הסיפור, זה הייתה המורה שלה. היא הלכה לרבי אליעזר בן דוד זצ"ל. אמרה לו כך וכך הסיפור. הוא לא רצה להאמין. "מה? אני לא מאמין שיש כזה מציאות שבת יכולה לנסוע חמש שעות בפחי זבל בשביל להגיע ללמוד בבני ברק? לא מאמין לסיפור הזה!" הוא בא לראות אותה.

"מה? את אומרת?" "כן, זה הסיפור האמיתי." אמר: "מהיום אני שוכר דירה. תבואי ביום ראשון עם פחי הזבל לבני ברק ותחזרי ביום חמישי. כל השבוע יש לך דירה ממני, השכירות עלי, האוכל, הכל, אני דואג לך להכל." וככה היה.

סוף שבוע היא חזרה לאופקים. כל החברות שלה שואלות אותה: "איפה היית? לא ראינו אותך כל השבוע!" אז היא סיפרה להם שהיא עכשיו לומדת בבני ברק. "איך את לומדת? איך את מגיעה?" סיפרה שהרב אליעזר בן דוד שכר לה איזה דירה. "גם אנחנו רוצות לבוא!" אמרו: "מה שהרב יגיד, נעשה."

באמת, הם שאלו את הרב. הרב אמר: "למה לא? הם רוצים לבוא ללמוד? שיבואו!" באמת התארגנו קבוצה ולאט לאט הצטרפו קבוצה של 12 בנות. 12 בנות שרבי אליעזר בן דוד משלם להם את השכירות, יש להם ארוחת בוקר, צהריים, ערב.

אחרי חצי שנה הגיע אליהם ר' אליעזר בן דוד, ואמר להם: "אני מצטער. אין לי כסף, אני עמוס בחובות, אין לי מאיפה לשלם, אין לי מאיפה להחזיק את המקום הזה. תשמעו, אני נוסע עכשיו לתל אביב. אם יהיה איזה אחד שיהיה מוכן לתרום למקום, אני ממשיך. אם לא, אז זהו, תחפשו לכם דרך אחרת."

ככה אמר רבי אליעזר בן דוד, והוא משם נסע לתל אביב. הגיע לסוחר שטיחים. סיפר לו את הסיפור. והוא התרגש מאוד, הסוחר שטיחים הזה. הוא התרגש מאוד! "יש כזה מציאות שבת חמש שעות נוסעת על פחי זבל כדי ללמוד? כמה זה החוב?" אמר לו: "אני חושב זה היה 600 לירות." אמר לו: "עלי! אני משלם. אני משלם את כל החוב, ותיקח עוד 600 לירות לעוד חצי שנה."

וככה היה. באמת, הוא קנה את הכל, והוא חזר, אמר להם: "יש לכם עכשיו עוד חצי שנה להיות במקום מצוין."

אחרי חודש חודשיים, הסוחר של השטיחים אמר: "לך תדע, הדתיים האלו מספרים לך סיפורים על איזה בנות שמגיעות על פחי הזבל. איפה הוא המציא את הדברים האלו? לא נראה אמיתי בכלל. אני חייב לבוא לראות את זה."

הבן אדם הגיע לבני ברק, מתקשר לרבי אליעזר בן דוד: "איפה אתה? אני רוצה לראות את הבנות שמגיעות עם פחי הזבל, איפה הם?" סיפר לו: "בוא, בוא אני אקח אותך." לקח אותו, הוא רואה את הבנות. איך הוא התרגש! הסוחר של השטיחים התרגש מאוד.

אז שואל אותו: "אז למה רק 12? למה לא נעשה שיהיה מלא בנות?" אמר לו: "שמע, זו הדירה שיש, אין איפה להכניס יותר." "מה זו דירה? אז בוא נבנה!" הלכו לעיריית בני ברק, מי שהיה ראש העיר בזמנו. "יש לך פה איזה שטח לבנות?" אמר: "כן, יש פה איזה שטח ענק." אמר: "כל זה אני בונה!"

אותו סוחר שטיחים, מי זה היה? זה היה הרב משה פרדו. זה הסוחר שטיחים. זה שהקים את סמינר אור החיים. הוא שהקים את הסמינר הזה! הוא בא ובנה את כל השטח, ופרסם שיש מקום. יש שם המון אימהות בעולם שנולדו מהמקום הזה.

כשהחזון איש שמע שרוצים לבנות סמינר לבנות, החזון איש שלח לרב משה פרדו, אמר לו: "קח ממני כסף, כי גם אני רוצה להיות שותף להקים את עם ישראל." זה פשוט להקים את עם ישראל מחדש!

המקום הזה נבנה. כמה יש שם בנות היום? בין 3,000 ל 5,000 בנות, משהו כזה באזור הזה. כל האימהות בדורות האחרונים, מן הסתם רובם למדו שמה.